

מעדותו של יעקב שפטינסקי על רצח יהודים בבורות הירי בפולין

כשהגענו לכביש הראשי, כביש סלונים באראנוביץ', פנינו שמאלה - מזרחה - פה התחלתי כבר להתכונן. אני רואה קדימה כמה מאות מטרים קבוצת שיחים, ירק ליד הכביש. פה אני בורח. וכשאנחנו מתקדמים, הגעתי למקום הזה, תכננתי כבר לקפוץ, לברוח, ראיתי שאי אפשר... השומרים על ידי, ורק צעד אחד, שני צעדים, ואני אקבל כידון. וכך אני דוחה את הבריחה שלי ממקום למקום הלאה, וכבר אני לא מסוגל לשמוע שום דבר, וכל המחשבות שלי בבריחה, ופתאום אני שומע יריות של מכונות ירייה. היריות האלה הקפיצו את כולם. אנשים כבר ידעו לאן, וזה, התחילו צעקות והפרידות, וכל אחד מחפש את הקרוב שלו, כולם רוצים להיות אחד ליד השני, ביחד ברגעים האחרונים כבר. כשהתחילו היריות הושיבו אותנו על האדמה הרטובה, חיכינו עד שזה ייגמר. ועם צעקות ומכות הקפיצו אותנו על הרגליים ואנחנו מתקדמים, ואני כל הזמן חושב לברוח, ובא למקום ורואה שזה לא זה, ואז אני מתכנן הלאה. עד שפתאום עצרו אותנו ולקחו אותנו ימינה 150 מטר מהכביש הזה. ופתאום אני רואה שבמקום הזה כבר היו הרבה אנשים לפנינו. זאת אומרת - לפי צורת הקרקע - שהיו הרבה אנשים לפנינו. וערמות של בגדים... כל הזמן חיפשתי את ההורים שלי בתוך הקבוצה, וקיבלתי מכות, והתחילו לרכז את הגברים לחוד...

פתאום באו הרבה גרמנים אנטישמים עם פקודות ברורות, עם קול כזה חזק ועם מכות, חילקו כל קבוצה, לקחו איזה 10-15 איש קדימה, נתנו פקודה להתפשט. ומשהו מוזר, שהאנשים התפשטו. לא שהתפשטו לאט לאט - התפשטו מהר, זרקו את הבגדים. ופה התחיל השלב השני של מכות. אתה יודע, הגרמנים הם עם מאוד מסודר, הם אוהבים סדר, וכשנתנו פקודה להתפשט, הם רוצים שהנעליים תהיינה מסודרות פה, והגרביים פה, והמעילים פה, והתחתונים פה - אסור לזרוק הכל בבת אחת, סדר מוכרח להיות, זה לא סתם, הם אוהבים סדר. ומי שזרק את זה סתם ככה הוא קיבל עוד מכות מהם.

ש. אז אתה התפשטת?

ת. אני לא הגעתי עוד לשלב הזה. אני באופן אינסטינקטיבי התרחקתי מהקבוצה ההיא. החבר הטוב שלי גם כן. קבוצה ועוד קבוצה, התחילו לצאת, אחת להתפשט, ואחרי שהפשיטו את האנשים, עם מכות, עם הנגאיקה [=רובה] שלהם נתנו מכות, היה שם כזה שביל, לרוץ לתוך השביל. מהמקום שלנו לא ראינו את הבורות, זה היה בתוך השיחים. ביער, כשאני הגעתי למקום הזה איפה שצריכים כבר להתפשט... זו ממש תמונה סוריאליסטית, כולם לבנים, כולם ערומים, ואני רץ עם הבגד הזה. רץ, רץ - פתאום ראיתי שני בורות. בור שמאלי שלא ראינו את הגוויות שם... והבור השני, ריק, הבור שלנו, הקרקע הייתה קצת רטובה. הבור היה כזה ארוך, אני חשבתי שהוא עד באראנוביץ, שהוא בלי סוף, ולא ידעתי מה קרה אתי,

ורצתי. אתה מוכרח לרוץ, מלפנים רצים ומאחור, אתה מרגיש את האנשים ואת הבכי ואת הצעקות. ואני כבר לא זוכר בדיוק מה קרה לי, פתאום אני עומד על יד הבור עם הרבה אנשים - אני לא זוכר מה שקרה. אני לא זוכר אם שמעתי את היריות או איבדתי את ההכרה לפני היריות, או שירו והכדור עבר ולא פגע בי ואני נפלתי. זהו, נגמר העסק. כמה שכבתי שם? אני חושב...

ש. על יד הבור?

ת. לא, נפלתי לתוך הבור. כמה זמן שכבתי, אני לא זוכר.

ש. אבל הם כבר ירו?

ת. לא שמעתי. אני איבדתי את ההכרה. יכול להיות איזה שבריר שנייה, מה שאני משחזר, כשעמדתי ליד הבור, יכול להיות שאיבדתי את ההכרה, ושבריר שניה שנפלתי, או יכול להיות מפני שהייתי עם לבוש שחור לא כיוונו את הנשק. אפילו לא קיבלתי שריטה. קשה לי להסביר את זה.

ש. כמה זמן שכבתי?

ת. אני לא יודע כמה זמן. שכבתי בלי הכרה הרבה זמן. כשהתעוררתי הרגשתי שאני נחנק.

ש. גופות עליך?

ת. נחנק, לא יודע שום דבר. לא הבנתי איפה אני נמצא. אני מרגיש שאני רוצה לזוז אני לא יכול, אני נחנק, חסר לי אוויר. אז התחלתי לזוז, לוחץ עלי פה, שם - אז הבנתי שאני בתוך הגוויות, והן עוד חמות, עם דם. אז הבנתי מה קרה אתי. וההרגשה הראשונה שלי הייתה שאני משתגע. הרגשתי במוח שיש לי שני חצאים, במוח: אחד אומר - כאילו משהו מסתובב בפנים. והרצון שלי לנשום, אין לי אוויר, אז התחלתי עם הידיים ועם הרגליים להתקדם, להוציא את הראש לאוויר, וכך במאמצים, אני לא זוכר, דקות או שניות - פתאום אני הרגשתי אוויר כזה קר, יש לי נשימה פתאום, אתה מבין? יכולתי לצאת קצת, אולי חצי מטר. ועוד פעם התחלתי עם הידיים, עם הרגליים, התקדמתי קדימה ופתאום אני רואה ...

אז הראש היה כבר בחוץ, הגוף היה בפנים. לא הבנתי, התחלתי לזחול למעלה, לשלוף את עצמי בשקט. אתה מוכרח לצאת מכאן. באותו זמן חשבתי שאני היהודי היחידי שניצלתי, מכל היהודים בעולם שניצלתי. כאילו אני מדבר אלי: "יענקל, תשלוט בעצמך", לאט לאט - התחלתי לצאת, להוציא רגל אחת, להסתובב כמו נחש, לצאת משם עד שהגיע הזמן שאני כולי למעלה. זרקתי מבט מן הצד לכיוון צפון, שם הייתה מדורה גדולה עם עצים. הם התחממו שם, השומרים. זה היה 150-200 מטרים, הצעקות, הם היו שיכורים ודאי, והם דיברו וצחקו והתחממו ליד המדורה הזאת. אז כמובן אני התחלתי לזחול על החול שהיה יוצא מהבור, ולאט לאט עברתי לזחילה, התגלגלתי למטה, לקחתי קצת אוויר, קמתי על הרגליים, התחלתי לברוח, והתחלתי לרוץ - אני אף פעם בחיים לא רצתי כך. הייתה לי הרגשה שהרגליים שלי לא על הקרקע בכלל. ונפלתי, ונפצתי מהשיחים ורצתי, ולא יודע כמה

עברתי, והרגשתי פתאום שאין לי יותר כוח, שהלב שלי כבר יוצא החוצה. אין לי כבר כוח. שכבתי על הבוץ הזה הרטוב והתחלתי לבכות, כזה בכי שבא, פרץ הבכי והתחלתי לחשוב: בשביל מה לצאת? בטח ההורים שלי גם כן שם. וכאילו התחלתי לתת דין וחשבון לעצמי, למה יצאתי, למה עשיתי את זה? יותר טוב שאני אהיה עם כל עם ישראל.

מקור: ארכיון יד ושם 6769 – O.3.